

Den vzniku samostatného československého
státu
(28. 10. 2016)

Dobré ráno, Jaruško, dobré ráno, Moravo!

Dnes bych rád nechal volbu trasy na každém turistovi. Trasu, která ovšem bude mít začátek, konec, nebo bude procházet Bystřicí nad Pernštejnem. Mapa nabízí červenou, modrou a žlutou turistickou značku i dvě cyklotrasy.

Ale hlavně, proč dnes o státním svátku do Bystřice? Před budovou I. základní školy je socha prvního prezidenta naší Československé republiky, ostatně škola nese jeho jméno. **Sochu TGM před Základní školou TGM vytvořil Vincenc Makovský (1900 – 1966), občan Nového Města na Moravě, žák dalšího novoměstského sochaře Jana Štursy.**

Původně byly odlity tři originály. Jedna je v Humpolci, druhá, která byla určena pro Národní galerii, byla po roce 1989 instalována je ve Washingtonu, třetí je tedy v Bystřici. Ona je ovšem ještě jedna, byla odlita podle té bystřické dodatečně. Socha stojí v Brně na Komenského náměstí. Je zajímavé si uvědomit, že Masaryk jakoby pozoruje protější budovu – dnes JAMU, kdysi gymnázium. A právě na tomto gymnáziu mladý Tomáš Masaryk studoval v letech 1865 – 1869.

Bystřická socha TGM byla třikrát z politických důvodů z podstavce odstraněna (v letech 1940, 1961 a 1984), pokaždé se však vrátila zpět! Byla odhalena na podzim 1939. Poprvé se o její odstranění přičinili nacisté – socha byla odstraněna 17. července 1940. K novému odhalení došlo 28. října 1945, znovu musela zmizet v září 1961, třetí návrat na podstavec se uskutečnil 28. října 1968, ale 16. září 1984 se ztratila znovu. Byla pak nedůstojně uložena na dvoře Horácké galerie v Novém Městě na Moravě. K poslednímu odhalení tohoto díla došlo 6. července 1990. Předtím byla bronzová socha zapůjčena na pražskou výstavu Kde domov můj (květen – červen 1990) do Prahy, poté ještě k zaformování pro Brno.